

PATRICK SÜSKIND

KOKU

BİR KATİLİN
HİKÂYESİ

ROMAN

69. BASKI

ÇEVİRİ: TEVFIK TURAN

can
çağdaş

PATRICK SÜSKIND

KOKU

Bir Katilin Hikâyesi

Can Çağdaş

Koku: Bir Katilin Hikâyesi, Patrick Süskind

Almanca aslından çeviren: Tevfik Turan

Das Parfum: Die Geschichte eines Mörders

© 1985, Diogenes Verlag AG, Zürich

© 1987, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1987

69. basım: Şubat 2024, İstanbul

Bu kitabın 69. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Şebnem Sunar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-3799-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PATRICK SÜSKIND

KOKU

Bir Katilin Hikâyesi

ROMAN

Almanca aslından çeviren

Tevfik Turan

♥can

Patrick Süskind'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Güvercin, 1988

Herr Sommer'in Öyküsü, 1994

Üç Buçuk Öykü, 1998

Kontrbas, 2010

Aşk ve Ölüm Üzerine, 2014

PATRICK SÜSKIND, 1949'da Almanya'da, Münih kenti yakınlarındaki Ambach'ta doğdu. Münih Üniversitesi'nde Ortaçağ ve Modern Çağ Tarihi öğrenimi gördü. Önceleri televizyon dizilerine senaryolar yazdı. 1979'da yayımlanan ilk romanı *Koku* ile uluslararası üne erişti. 1980'de yazdığı ilk oyunu *Kontrbas*, Almanya, İsviçre ve Avusturya'da en çok oynanan oyunlar arasına girdi, ayrıca Edinburgh Festivali'nde ve Londra'daki National Theatre'da sahnelendi. *Koku*'nun ardından 1988'de *Güvercin* ve 1991'de *Herr Sommer'in Öyküsü* adlı romanları yayımlanan Süskind, günümüz Alman edebiyatının en saygın yazarlarından biri olarak kabul ediliyor. *Koku* ise yazarın başyapıtı sayılıyor.

TEVFİK TURAN, 1954'te İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi'nde Alman Dili ve Edebiyatı, Sanat Tarihi ve Pedagoji okudu. 1981'den bu yana Hamburg Üniversitesi Türkoloji Kürsüsün'de Türkçe okutmanlığı yapıyor. Yabancılar için bir Türkçe kitabı (*Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Türkisch*), iki sözlük çalışması (*Langenscheidt*) var. Patrick Süskind'in *Güvercin*, *Herr Sommer'in Öyküsü* ve *Kontrbas* adlı yapıtlarının yanı sıra Sten Nadolny'nin *Yavaşlığın Keşfi*, Walter Benjamin'in *Tek Yol* ve Berlin'de *Çocukluk*, Peter Handke'nin *Kalecinin Penaltı Anındaki Endişesi* ve *Solak Kadın*, Ernst Jandl'in *Daha İyisi Saksofon*, Cees Noteboom'un *İşte Şu Hikâye* adlı kitaplarını dilimize kazandırdı.

Birinci bölüm

1

On sekizinci yüzyılda Fransa'da, dâhi ve iğrenç kişiler yönünden hiç de yoksul olmayan bu dönemin en dâhi ve en iğrenç kişilerinden biri sayılması gereken bir adam yaşadı. Burada onun hikâyesi anlatılacak. Adı Jean-Baptiste Grenouille¹; eğer bu ad, de Sade, Saint-Just, Fouché, Bonaparte vb. mendebur dâhi adlarının tersine bugün unutulmuşsa, bu kesinlikle Grenouille'un, kendini beğenmişlik, insan saymazlık, ahlaksızlık, kısacası alahsızlık bakımından bu ünlü ve karanlık adamlarla boy ölçüşemeyeceğinden değil, dehası ve tek hırsı, tarihte iz bırakmamış bir alanla kısıtlı kaldığı içindir: o, varla yok arası kokular dünyası.

Sözünü ettiğimiz dönemde kentlerde, biz çağdaş insanlar için tasarlanması bile güç pis bir koku hüküm sürmekteydi. Caddeler gübre kokardı, avlular sidik, merdivenler çürümüş tahta ve sıçan yağı, havalandırılmayan odalar küflü toz, yatak odaları yağlı çarşaf ve nemli kuştüyü yorgan kokar, lazımlıkların o keskin tatlı rayihasıyla dolardı. Bacalardan kükürt, tabakhanelerden yakıcı soda, mezbahalardan pıhtılaşmış kan kokusu gelirdi. İn-

1. (Fr.) Kurbağa. (Ç.N.)

sanlar ter ve yıkanmamış elbise kokardı. Ağızları çürük diş, mideleri soğan suyu, gövdeleri, artık pek genç de değillerse, bayat peynir, ekşi süt, urlu hastalık kokuları yayardı. Irmaklar kokar, meydanlar kokar, kiliseler kokar, köprü altları ve saray içleri kokardı. Çiftçi de, rahip de, zanaatçı kalfası da, ustanın karısı da kokar, bütün soylu tabaka, hatta kral bile yırtıcı bir hayvan gibi kokar, kraliçeyse ihtiyar bir domuz gibi kokardı, yaz olsun kış olsun. Çünkü bakterilerin çürütücü etkinliğine daha dur diyen olmamıştı on sekizinci yüzyılda; bu yüzden gerek serpilmekte gerekse sönmekte olan hayatta, pis kokuların eşlik etmediği bir görünüm, yapıcı veya yıkıcı bir insan eylemi yoktu.

Ve tabii Paris'teydi en büyük koku, çünkü Paris, Fransa'nın en büyük kentiydi. Paris'in içindeyse, kokunun özellikle cehennem etkisi gösterdiği bir yer vardı: Rue¹ aux Fers ile Rue de la Ferronnerie arası, Cimetière des Innocents² denen yer. Sekiz yüz yıl boyunca buraya Hôtel-Dieu'yle³ çevredeki küçük kilise cemaatlerinin ölüleri getirilmiş, sekiz yüz yıl günbegün düzinelerce kadavra araba araba taşınıp uzun çukurlara doldurulmuş, sekiz yüz yıl boyunca dehlizlere, kemikhanelere kemik üstüne kemik yığılmıştı. Neden sonra, Fransız Devrimi'ne az kala ceset çukurlarından bazılarının tehlikeli biçimde çökmesiyle o tıklım tıklım dolu mezarlığın kokusu çevrede oturanları, artık protesto sınırında kalmayan gerçek ayaklanmalara sürükleyince burası kesin olarak işletmeye kapatıldı; yer yarılarak altındaki milyonlarca kemik ve kafatası Montmartre'in katakomplarına tıklandı, mezarlığın yerine de bir sebze meyve pazarı kuruldu.

1. (Fr.) Cadde. (Ç.N.)

2. (Fr.) Masumlar Mezarlığı. (Ç.N.)

3. Paris'te kurulan ilk büyük hastane. (Ç.N.)

İşte burada, bütün krallığın en pis kokan yerinde, 17 Temmuz 1738 günü doğdu Jean-Baptiste Grenouille. Yılın en sıcak günlerinden biriydi. Sıcak, mezarlığın üstüne kurşun gibi çökmüş, çürük kavunların kokusuyla yanmış boynuzu andıran mezarlık havasından oluşan bir karışımı yan sokaklara doğru bastırıyordu. Grenouille'un annesi sancılar başladığında Rue aux Fers'de bir balıkçı tezgâhının başında oturmuş, daha önce temizlediği alabalıkların pulunu kazıyordu. Balıklar sözümona daha o sabah Seine'den çıkmışlardı, ama öyle kokuyorlardı ki, ceset kokusu bile duyulmuyordu. Grenouille'un annesiye, ne balık ne ceset kokusu alacak haldeydi, çünkü kokulara karşı son derece körelmişti burnu. Artık tek istediği, sancının bir an önce bitmesiydi. Altıncı doğumu olacaktı. Beşi de burada, balıkçı tezgâhının yanı başında olmuştu; doğanların beşi de ya ölü ya yarı ölü doğmuştu, çünkü içinden çıkan o kanlı et parçaları, yerde serili balık artıklarından pek farklı değildi, çok da yaşamazlardı. Akşam olunca yerde ne varsa kürek kürek toplanır, el arabasıyla karşıya, mezarlığa ya da aşağı, ırmağa taşınırdı. Bugün de öyle olacaktı ve Grenouille'un annesi, ki genç bir kadındı, henüz yirmilerinin ortalarında, daha enikonu güzel, hemen hemen bütün dişleri henüz yerinde, başında daha biraz saç bulunan, gut, frengi ve hafif bir ince hastalık dışında bir illeti olmayan, daha uzun yıllar, belki bir beş ya da on yıl yaşamayı uman, hatta günün birinde evlenmeyi, dul bir zanaatçının karısı olup sahici çocuklar doğurmayı düşleyen... Grenouille'un annesi, ne olacaksa olsun artık, diyordu. Nitekim son sancılar gelince, balık temizlediği tezgâhın altına çöküp orada, daha önce beş kez yaptığı gibi, doğurdu, balık bıçağıyla yeni doğmuş nesneyi kendinden ayırdı. Ama sonra sıcağın, bir de koku olarak değil de sadece dayanılmaz, uyuşturucu bir hava –bir leylak tarlası ya da içine çok

fazla nergis konmuş dar bir oda– gibi algıladığı pis kokunun etkisiyle bayıldı, yana yıkılarak masanın altından caddenin orta yerine düştü, elinde bıçakla uzandı kaldı.

Bağrıışmalar, koışmalar, bön bön bakan kalabalık. Polis çağrılıyor. Elinde bıçakla hâlâ yolun ortasında yatan kadın, yavaş yavaş kendine geliyor.

“Nesi varmış?”

“Hiç.”

“Bıçakla ne yapıyormuş?”

“Hiç.”

“Eteklerindeki kan lekesi nereden geliyormuş?”

“Balıklardan.”

Ayağa kalkıyor, bıçağı bir yana atıp yıkanmaya gidiyor.

İşte o sırada, kim bekler ki böyle bir şeyi, tezgâhın altındaki yeni doğmuş çocuk bağırmaya başlıyor. Arıyor çevredekiler, bir sinek bulutunun altından, balık kafalarının, organlarının arasından bebeğı çıkarıyorlar. Çocuk resmî makamlarca sütanneye veriliyor, anne tutuklanıyor. Suçunu itiraf etmesi; çocuğı ölüme terk edecek olduğunu, zaten daha önce de beş çocuğunu aynı biçimde ölüme yolladığını söylemesi üzerine yargılanıyor, mükerer evlat katlinden hüküm giyiyor ve birkaç hafta sonra Place de Grève'de¹ kafası uçuruluyor.

Çocuk bu sırada üçüncü kez sütanne değıştiriyordu. Hiçbiri ona birkaç günden fazla bakmak istememişti. Çok arsız, diyorlardı, iki çocuğun emeceğı sütü emiyor, öbür çocukların sütüne, dolayısıyla kendilerinin, sütannelerin geçimine engel oluyordu; çünkü tek bir çocuğı emzirmek kazanç getirmiyordu. Sorumlu polis komiseri, La Fosse diye biri, bu konudan bıkmıştı artık ve çocuğı,

1. O dönemin Paris'inde idam cezalarının uygulandığı ünlü meydan. (Ç.N.)

Rue Saint-Antoine'ın öbür ucundaki, sokakta bulunmuş ve kimsesiz çocukların toplanıp küme küme her gün Rouen'daki büyük kimsesiz çocuklar devlet yurduna gönderildiği toplama yerine iletenecekti. Ne var ki, bu gönderme işi küfeci hamallarıyla yapıldığından ve içlerine, masrafı kısmak için dört bebeğin birden konduğu küfelelerde geçen yolculukta ölüm oranı olağanüstü yüksek olduğundan ve bu yüzden küfeciler sadece vaftiz edilmiş ve Rouen'dan damgalanmış yol kâğıdı olan bebekleri taşımakla yükümlü kılındıklarından, gelgelelim Grenouille çocuk ne vaftizli ne de yol kâğıdına usulünce işlenecek bir ad sahibi olduğundan, ayrıca bütün öbür işlemleri gereksiz kılacak bir yol olan, çocuğu bilinmeyen kişiler eliyle toplama yerinin kapısına bırakma işi de polisin başvurabileceği bir çare sayılamayacağından... yani bebeğin şehir dışı edilmesinden doğabilecek bir dizi bürokratik ve idari türde zorluklar nedeniyle, ayrıca zaman da gittikçe daraldığından, polis komiseri La Fosse önceki kararından dönerek oğlanın makbuz karşılığında, vaftizini yapacak ve sonraki kaderi hakkında karara varacak herhangi bir dinsel kuruma bırakılması yolunda talimat verdi. Çocuktan, Rue Saint-Martin'deki Saint-Merri Manastırı'nda kurtuldular. Vaftiz edildi, Jean-Baptiste adını aldı. Ve başrahip o gün keyifli bir gününde bulunduğu için, çocuğun Rouen'a yollanmayıp manastır hesabına büyütülmesini istedi. Bebek bu amaçla Rue Saint-Denis'de Jeanne Bussie adlı bir kadına verildi; kadına da zahmetinin karşılığı olmak üzere üç frank haftalık bağlandı.

2

Birkaç hafta sonra sütanne Jeanne Bussie, elinde saplı bir sepet, Saint-Merri Manastırı'nın kapısına dikilmiş, kapıyı açan Papaz Terrier'ye –ellilerinde, dazlak ka-

falı, hafif sirke kokan bir rahipti bu- “İşte!” deyip sepeti eşige bırakıvermişti.

“Ne bu?” dedi Terrier, sepete doğru eğilip koklamaya koyuldu; yenecek bir şey olduğunu umuyordu.

“Rue aux Fers’deki katil ananın piçi!”

Papaz parmağıyla sepetin içini karıştıra karıştıra uyumakta olan bebenin yüzünü açtı.

“İyi görünüyor. Pespembe. İyi beslenmiş.”

“Beni yedi bitirdi de ondan. Ne canım varsa çekti aldı da ondan, iliklerime kadar. Ama bu iş burada biter. Alın kendiniz doyurun artık, keçi sütü verin, çorba, pancar suyu. Her şeyi yer bu piç.”

Papaz Terrier kalender insandı. İşleri arasında manastırın yardım fonunun yönetilmesi, yoksullarla muhtaçlara para dağıtılması da vardı. Bunlar karşılığında beklediği, kendisine bir “Teşekkür ederiz,” deyip daha fazla rahatsız etmemeleriydi. Yol yordamla ilgili ayrıntıları zerre kadar sevmezdi, çünkü ayrıntı hep zorluk demektir, zorluklarsa iç huzurunun bir süre bozulması anlamına gelirdi ki, buna hiç mi hiç dayanamazdı. Şimdi de kapıyı açtığına kızıyordu. Tek dileği kadının sepetini alıp evine gitmesi, böyle bebek sorunlarıyla başını ağrıtmamasıydı. Yavaşça doğruldu, bir solukta sütannenin yaydığı süt ve peynirsi koyun yünü karışımı kokuyu içine çekti. Hoş bir kokuydu bu.

“Ne istiyorsun, anlamıyorum. Ne demek oluyor bu, gerçekten anlamıyorum. Bana sorarsan hiçbir zararı olmaz yavruya, şöyle uzun bir süre daha memeni emse.”

“Ona bir zararı olmaz,” diye köpürdü sütanne, “ama bana olur. Beş kilo verdim üç kişinin yediğini yediğim halde. Karşılığı da ne ki? Haftada üç frank!”

“Ha, şunu desene,” dedi Terrier, rahatlamış gibiydi, “şimdi anladım, yani yine para meselesi.”

“Hayır!” dedi kadın.

“Evet! Hep paradır mesele. Bu kapı ne zaman vurulsa, para için vurulur. Hep dilemişimdir, ne olur bir kere de kapıyı açınca başka bir niyetle gelmiş biri çıksa karşıma. Düşünüp de ufak bir armağan getiren biri örneğin. Hani azıcık yemiş ya da birkaç fındık fıstık, getirecek şey mi yok şu güz vakti. Belki de birkaç sap çiçek. Ya da biri sırf öyle uğrayıp bir candan “Tanrı’nın selamı üzerinizde olsun, Peder Terrier, güzel bir gün dilerim size!” diyecek olsa. Ama o günü göremeyeceğim galiba. Dilenci değilse satıcıdır, satıcı değilse zanaatkâr, sadaka istemiyorsa çıkardığı hesabı verir insanın eline. Hele sokağa hiç mi hiç çıkamaz oldum. Çıkarsam daha üç adım atmadan çevremi para isteyen birileri sarıyor.”

“Ben onlardan değilim,” dedi sütanne.

“Ama şunu aklına koy: Sen bu kilisenin semtinde tek sütanne değilsin. Yüzlerce birinci sınıf analık var, hepsi de yarış ederler böyle şirin bir bebeği haftada üç franka emzirmek, çorbalar, ezmeler ya da başka gıdalarla doyurmak için...”

“O zaman onlardan birine verin!”

“...Öte yandan, bir çocuğu öyle oradan oraya itip kakmak da iyi değildir. Bakalım başkasının sütü ona seninki gibi yarayacak mı? Senin göğsünün kokusuna alışmıştır çocuk, emin ol, senin kalbinin vuruşuna bile alışmıştır,” deyip bir daha derin derin içine çekti sütannenin yaydığı sıcak buğuyu, sonra da, sözlerinin kadını etkilemediğini görünce, “Haydi, al şimdi çocuğu da git evine! Ben konuyu başrahiple görüşeceğim. Ona çocuk için ileride sana haftada dört frank verilmesini önereceğim,” diye ekledi.

“Hayır,” dedi sütanne.

“Pekâlâ, beş!”

“Hayır.”

“Daha ne istiyorsun ki?” diye bağırdı Terrier, kadına.

“Haftada beş frank dünyanın parası, küçük bir çocuğu beslemek gibi sıradan bir iş için!”

“Benim para filan istediğim yok,” dedi sütanne. “Ben bu piç evimden gitsin istiyorum.”

“İyi ama, niçin be kadıncağız?” dedi Terrier ve yine saplı sepetin içini karıştırmaya başladı. “Baksana, dünyanın en sevimli çocuğu bu. Rengi pembe, ağlamıyor, güzel güzel uyuyor, hem de vaftizli.”

“Onun içine şeytan girmiş.”

Çabucak çekti elini Terrier sepetin içinden.

“Olamaz! Kesinlikle mümkün değildir bir süt bebe-
sinin içine şeytanın girmesi. Süt bebesi daha bir insan
değil, taslak insandır ve tam gelişmiş bir ruhu yoktur he-
nüz. Bu yüzden de şeytanın ilgisini çekmez. Konuşmaya
başladı mı ki, çocuk? Durup durup çırpınıyor mu? Oda-
daki eşyaları mı yerinden oynatıyor? Pis bir koku mu
yayıyor?”

“Hiç kokmuyor,” dedi sütanne.

“İşte gördün mü? Bu, açık bir kanıt. İçine şeytan gir-
miş olsaydı, pis pis kokardı.”

Bunun üzerine Terrier, sütanneyi yatıştırmak, hem
de kendi yürekliliğini göstermek için sepeti kaldırıp bur-
nuna tuttu.

“Ben hiçbir garip koku duymuyorum,” dedi bir süre
burnunu çektikten sonra, “gerçekten hiçbir gariplik yok.
Bir koku var gerçi, ama bezlerinden geliyor gibi.” Sonra
sepeti, bu izlenimini doğrulaması için kadına uzattı.

“Benim dediğim o değil,” dedi sütanne hırçın hırçın
ve sepeti geri itti. “Benim dediğim o, bezinin içindeki de-
ğil. Dışkısı kokuyor pekâlâ. Kendisi, piçin kendisi kok-
muyor.”

“Sağlıklı da onun için,” diye bağırdı Terrier, “sağlıklı
da onun için kokmuyor! Yalnız hasta çocuklar kokar, bi-
linen bir şeydir bu. Bilindiği üzere çiçek olan çocuk at

gübresi, kızıl sıtması tutmuş çocuk çürük elma, veremli bir çocuksa soğan kokar. Bunun sağlığı yerinde, bütün eksigi o! Pis pis koksun mu istiyorsun? Kendi çocukların kokuyor mu senin?”

“Hayır,” dedi kadın. “Benim çocuklarım, bir insan yavrusu nasıl kokması gerekiyorsa öyle kokarlar.”

Terrier sepeti dikkatle yere koydu, çünkü içinde karşındaki inat kumkumasına karşı bir öfke dalgasının kabarmaya başladığını hissediyordu. Tartışmanın gelecek evresinde el kol hareketlerini daha rahat kullanabilmek için her iki koluna da ihtiyacı olabilirdi, bu arada bebeğe bir zarar gelmesini de istemiyordu. Ama önce ellerini arkasında kenetleyip sivri göbeğini sütanneye doğru uzattı ve kesin bir tavırla sordu: “Demek sen, bir insan yavrusunun ve aynı zamanda –bunu da hatırlatmak isterim, hele vaftiz edilmiş olduğuna göre– bir Tanrı evladının nasıl kokması gerektiğini bildiğini ileri sürüyorsun?”

“Evet,” dedi sütanne.

“Ve ayrıca iddia etmekte sin ki, sen Rue Saint-Denisli sütanne Jeanne Bussie, çocuğun kokması gerektiğini düşündüğün gibi kokmadığı takdirde, çocuğun şeytanın çocuğu olması gerektiğine inanıyorsun, öyle mi?”

Sol elini arkasından çekip kıvrık işaretparmağını gözdağı verir gibi kadının yüzüne doğru tuttu. Sütanne düşünüyordu. Konuşmanın birdenbire, sonunda kendisinin ancak yenik düşeceği bir dinbilim sorgulamasına dönüşmesi işine gelmemişti.

“O kadar da demedim,” diye kaçamak bir yanıt verdi. “Bu işin şeytanla bir ilgisi var mı yok mu, orasına siz karar vermelisiniz, Peder Terrier, o iş benim harcam değil. Benim bir bildiğim varsa o da, bu çocuğun beni dehşetlere saldıdır. Çünkü bu, çocuk gibi kokmuyor.”

“Yaa,” dedi Terrier memnunlukla, kolunu yerine indirdi. “Şu şeytan lafını geri alıyoruz öyleyse. Güzel. Ama

çok rica ederim, söyler misin bana, nasıl kokar ki bir süt bebesi, senin kokması gerektiğine inandığın gibi kokuyorsa? Hım?”

“Güzel kokar,” dedi sütanne.

“Ne demek güzel?” diye parladı Terrier. “Güzel kokan şey çok. Bir demet lavanta güzel kokar. Çorbalık et güzel kokar. Arabistan’ın bahçeleri güzel kokar. Bir süt bebesi nasıl kokar, onu bilmek istiyorum!”

Sütanne duruladı. Bebeklerin nasıl koktuğunu elbet biliyordu, çok iyi biliyordu, şimdiye kadar düzinelerce bebek beslemiş, bakmış, sallamış, öpmüştü... geceleyn yattıkları yeri burnuyla bulabilirdi, şimdi bile açık seçik burnunda duyuyordu süt bebeği kokusunu. Ama bu kokuyu sözcüklerle tanımladığı o güne değin hiç olmamıştı.

“Ee?” diye homurdandı Terrier, sabırsız sabırsız tırnaklarını çıtlatmaya başladı.

“Yani,” diye söze başladı sütanne, “anlatması öyle kolay değil, çünkü... çünkü her tarafları gerçi güzel kokar, ama aynı kokmaz, peder, anlıyor musunuz, yani diyelim ayakları, ayakları düz, sıcak bir taş gibi kokar – yok, daha çok süzme yoğurt gibi... ya da tereyağı, evet tamam, taze tereyağı gibi kokar ayakları. Vücutlarıysa şey... süte yatırılmış galeta kokar. Başları, başlarının tepesi, hani saçın gülü vardır ya orası, hani işte sizin kafanızda hiçbir şey kalmamış bir yer var ya...” deyip bu ayrıntılı budalalık seli karşısında bir an dilini yutmuş gibi kalakalıp başını öne eğmiş olan Terrier’nin keline dokundu, “işte tam buralarıdır en güzel kokan yerleri. Buraları karamela kokar, öyle tatlı, öyle nefis bir kokudur ki, peder, bilemezsiniz! Çocuğun orasını bir kokladı mı insan, sevmeden edemez, ister kendi çocuğu olsun ister el çocuğu. Öyle kokmalıdır işte bir çocuk, başka türlü değil. Ama öyle kokmuyorsa, işte o tepesi hiç ama hiç

kokmuyorsa, soğuk hava kadar bile kokmuyorsa, bunun gibi işte, bu piç gibi, o zaman... siz istediğiniz gibi açıklayın durumu peder, ama ben,” deyip kararlı bir tavırla kollarını göğsünün altında kavuşturdu ve ayaklarının dibindeki sepete, içi kurbağa doluymuşçasına, tiksinererek baktı, “eğer ben Jeanne Bussie’ysem, bunu da yanıma almayacağım artık!”

Peder Terrier öne eğdiği başını yavaşça kaldırıp parmağıyla, sanki oradaki saçları düzeltmek istermiş gibi, birkaç kez dazlak yerinin üstünden geçti, sonra parmağını öyle rasgele olmuşçasına burnuna tutup düşünceli düşünceli kokladı.

“Karamela gibi mi?..” diye sordu sert tavrını yeniden takınmaya çalışırken... “Karamelaymış! Sen ne anlarsın karameladan? Ömründe karamela yedin mi ki?”

“Tam yedim sayılmaz,” dedi sütanne. “Ama bir kere-sinde Rue Saint-Honoré’deki büyük bir otele gitmiştim de orada gördüm nasıl yapıldığını, erimiş şeker, bir de kaymakla. Öyle güzel kokuyordu ki, bir daha unutmadım.”

“İyi, iyi tamam,” dedi Terrier, parmağını burnundan çekti. “N’olur sus artık! Seninle bu düzeyde konuşmayı sürdürmek fazlasıyla yorucu oluyor benim için. Her ne sebeple olursa olsun, sana emanet edilmiş olan Jean-Baptiste Grenouille adlı bebeği beslemeye devam etmekten kaçındığını saptamış bulunuyorum ve sen de böylece, onu geçici vasisi olan Saint-Merri Manastırı’na geri vermiş oluyorsun. Sevimsiz bir durum, ama elimden gelen bir şey yok herhalde. Görevine son verilmiştir.”

Bunları derken sepeti sapından yakaladı, dağılmakta olan sıcak, yün kokusuyla karışık süt buğusundan derin bir nefes daha çekti ve kapıyı kilitledi. Sonra yazıhanesine yürüdü.

18. yüzyıl, Fransa. Romanın kahramanı Jean-Baptiste Grenouille, kokulara karşı görülmedik ölçüde duyarlı, istediği kokuları üretmek için cinayet işlemekten bile çekinmeyen biridir. Gelgelelim kokular konusunda gerçek bir dâhi olmasına karşın kibir, ahlaksızlık, insansevmezlik, ezcümle kötülükte dönemin önde gelen alçaklarını aratmayan bu genç adamın tek bir kusuru, sahip olduğu dehaya karşın onu yıkıma götürecektir kadar tehlikeli bir kusuru vardır...

Toplum içinde bir birey olarak var olamayan ve her istediğini yapabilmesine karşın kendi benliğini yaratamayan bir dâhiyi anlatan bu görkemli alegori, özellikle olağanüstü akıcılıkla erişilen son bölümüyle bir insanlık tragedyasının anlatısıdır.

#almanedebiyatı #mit #söylence #cinayet #parfüm #toplumbireyçatışması
#alegori #insanlıktragedyası

